

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Sžo/6/2017
Identifikačné číslo spisu: 6015201535
Dátum vydania rozhodnutia: 26.10.2017
Meno a priezvisko: Mgr. Peter Melicher
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:6015201535.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky: S. S., bytom H. XX, A. I., proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, so sídlom Námestie slobody 12, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. 9374/2015-PO-LJ, Ex. č. 47173/2015 zo dňa 27. júla 2015, o odvolaní navrhovateľky proti uzneseniam Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 21. júna 2017, č. k. 29Sp/12/2015-29 a č. k. 29Sp/12/2015-30, jednohlasne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 29Sp/12/2015-29 zo dňa 21. júna 2017 p o t v r d z u j e.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 29Sp/12/2015-30 zo dňa 21. júna 2017 p o t v r d z u j e.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Uznesením č. k. 29Sp/12/2015-29 zo dňa 21. júna 2017 Krajský súd v Banskej Bystrici nepriznal navrhovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov. S poukazom na ustanovenie § 138 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) skúmal, či u navrhovateľky sú predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov. Dospel k záveru, že nie je splnená jedna zo zákonných podmienok, a to že oslobodenie od súdnych poplatkov odôvodňujú pomery účastníka. Uviedol, že navrhovateľka v návrhu zo dňa 29. decembra 2015 poukázala na svoj nízky príjem - invalidný dôchodok a zlú finančnú situáciu bez toho, aby tvrdené skutočnosti predložením relevantných dôkazov už v návrhu, a neskôr na výzvu súdu, osvedčila.

Následne Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 29Sp/12/2015-30 zo dňa 21. júna 2017 podľa § 250p OSP opravný prostriedok navrhovateľky odmietol, nakoľko táto neodstránila v určenej lehote

vady opravného prostriedku, ktorých odstránenie súd prvého stupňa nariadil uznesením č. k. 29Sp/12/2015-15 zo dňa 10. decembra 2015, pričom ju poučil o následkoch neodstránenia väd, ktoré bránia vecnému vybaveniu návrhu.

Proti uzneseniam Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 21. júna 2017, č. k. 29Sp/12/2015-29 a č. k. 29Sp/12/2015-30 podala navrhovateľka v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom uviedla, že postupom súdu prvého stupňa boli porušené jej práva garantované Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza LISTINA ZÁKLADNÝCH PRÁV A SLOBÔD a Občianskym zákonníkom. Mala za to, že súd prvého stupňa nerešpektoval jej žiadosť o ustanovenie zástupcu z radov advokátov. Následne krajskému súdu vyčítala, že súčasťou spisového materiálu nie je kompletný spis administratívneho orgánu, ktorá skutočnosť mala podľa navrhovateľky za následok, že súd prvého stupňa náležite neskúmal, či administratívny orgán postupoval a rozhodol vo veci správne. Zároveň tvrdila, že postupom súdu prvého stupňa jej bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľky písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnuté uznesenia krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní navrhovateľky (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 veta prvá OSP a dospel k záveru, že odvolaniam navrhovateľky proti uzneseniu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov a uzneseniu o odmietnutí opravného prostriedku nie je možné priznať úspech.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z predloženého spisového materiálu krajského súdu zistil, že navrhovateľka sa opravným prostriedkom zo dňa 07. septembra 2015 domáhala preskúmania rozhodnutia odporcu č. 9374/2015-PO-LJ, Ex. č. 47173/2015 zo dňa 27. júla 2015.

Nakoľko predmetné podanie navrhovateľky neobsahovalo zákonom ustanovené náležitosti opravného prostriedku v zmysle § 249 ods. 2 OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 29Sp/12/2015-15 zo dňa 10. decembra 2015 navrhovateľku vyzval, aby v lehote 10 dní od doručenia uznesenia odstránila vady opravného prostriedku zo dňa 07. septembra 2015 a uviedla presné označenie odporcu, ako aj aký konečný návrh vo veci robí. Súčasne uviedol, že odporcu je potrebné označiť jeho názvom, sídlom a identifikačným číslom, ak je mu pridelené. Navrhovateľka bola poučená o následkoch neodstránenia väd podania.

Navrhovateľka na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 29Sp/12/2015-15 zo dňa 10. decembra 2015 reagovala podaním zo dňa 29. decembra 2015 označeným ako „Odvolanie“, v ktorom zároveň požiadala o ustanovenie advokáta, ako aj o oslobodenie od súdneho poplatku. Súčasne súdu predložila podanie označené ako „Prechodné ustanovenie k úpravám zákona“.

Nakoľko uznesenie krajského súdu č. k. 29Sp/12/2015-15 zo dňa 10. decembra 2015 obsahovalo nesprávne poučenie o odvolaní, keď súd prvého stupňa navrhovateľku poučil o práve podať odvolanie v lehote 15 dní, hoci v zmysle § 202 ods. 3 písm. l/ OSP odvolanie nie je prípustné proti uzneseniu, ktorým sa rozhodlo o podaní podľa § 43 ods. 1 OSP, je potrebné zdôrazniť, že v súlade s citovaným ustanovením odvolanie proti predmetnému uzneseniu prípustné nie je, teda súd prvého stupňa postupoval správne, keď podanie navrhovateľky označené ako „odvolanie“ proti vyššie uvedenému rozhodnutiu považoval za podanie smerujúce k odstráneniu väd podania a nie za odvolanie, pretože smerovalo proti rozhodnutiu, proti ktorému odvolanie nie je prípustné, a to i napriek nesprávne poučeniu krajským súdom o možnosti podať proti nemu odvolanie, nakoľko nesprávne poučenie súdom takéto právo nezakladá.

Podľa § 138 ods. 1 OSP na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a

má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Zákonodarca v citovanom ustanovení Občianskeho súdneho poriadku pripúšťa možnosť čiastočného, prípadne úplného oslobodenia od súdnych poplatkov. Predpokladom priznania oslobodenia od súdnych poplatkov je v prvom rade samotná žiadosť účastníka konania, preukázanie dôvodov, spočívajúcich v majetkových, sociálnych, finančných a pod. pomeroch účastníka, odôvodňujúcich oslobodenie od súdnych poplatkov a súčasne preukázanie, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Povinnosťou súdu je skúmať splnenie podmienok pre oslobodenie od súdnych poplatkov v každom prípade individuálne a to aj vzhľadom na individuálnosť každého konania.

Účelom ustanovenia § 138 OSP je, aby účastníkovi nebolo len pre jeho majetkové a sociálne pomery znemožnené uplatňovať alebo brániť svoje právo. Pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov musia byť súčasne splnené dve podmienky. Prvou je nepriaznivá finančná, resp. majetková situácia a druhou skutočnosť, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva (teda quasi pravdepodobnosť úspechu v ďalšom konaní na strane žiadateľa). V prípade fyzických osôb sa prihliada aj na osobné a rodinné pomery.

O oslobodení od súdnych poplatkov v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia súd rozhoduje na návrh účastníka konania, ku ktorému je účastník povinný pripojiť listinné dôkazy, deklarujúce jeho majetkové pomery, pričom oslobodenie od súdnych poplatkov možno priznať aj spätne po tom, ako bolo konanie právoplatne skončené.

V prejednávanej veci navrhovateľka požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov pre nepriaznivú finančnú situáciu, ktorú bližšie odôvodnila v zásade skutočnosťami, ktoré zopakovala aj vo svojom odvolaní. K návrhu nepriložila žiadne doklady preukazujúce jej tvrdenia.

Najvyšší súd po oboznámení sa so spisovým materiálom vyhodnotil postup krajského súdu ako bezchybný a úplne v súlade s § 138 ods. 1, 2 OSP, ako aj právami na súdnu a inú právnu ochranu garantovanými Ústavou Slovenskej republiky.

Krajský súd v prejednávanej veci vykonal zisťovanie majetkových pomerov navrhovateľky, ktoré je potrebné nielen tvrdiť, ale ich aj preukázať. Majetkové pomery navrhovateľky nemožno považovať za skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti a konanie o oslobodenie od súdneho poplatku nie je konaním, v ktorom by zákon ukladal súdu vyhľadávaciu povinnosť vo vzťahu k dôkazom potrebným na zistenie skutkového stavu. Je preto výlučne na navrhovateľke, aby svoje tvrdenie o nepriaznivých pomeroch sama preukázala, na čo slúži, okrem iných aj tlačivo, ktoré jej krajský súd doručil a ktoré je tiež dostupné na internete.

Keďže navrhovateľka nepredložila relevantné doklady preukazujúce jej tvrdenie o nepriaznivej situácii, krajský súd, logicky, nemohol vykonať akékoľvek dokazovanie v tomto smere. Preto bolo správne jeho rozhodnutie nepriznať navrhovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov z dôvodu, že nepreukázala svoje tvrdenia o nepriaznivosti finančných a majetkových pomeroch.

Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie krajského súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP a § 219 ods. 1 OSP potvrdil, pretože krajský súd vo veci rozhodol po vecnej i právnej stránke správne a jeho postup pri rozhodovaní o návrhu navrhovateľky na oslobodenie od súdneho poplatku maximálne rešpektoval a chránil práva navrhovateľky na spravodlivý súdny proces.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa § 250l ods. 1 OSP podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

Podľa § 250p OSP ak je návrh podaný oneskorene alebo ho podá ten, kto naň nie je oprávnený, alebo ak sa napadá rozhodnutie, ktoré preskúmaniu nepodlieha, alebo ak navrhovateľ neodstránil vady, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu návrhu, súd uznesením opravný prostriedok odmietne. Odvolanie proti uzneseniu je prípustné.

Navrhovateľka však vady opravného prostriedku podaním zo dňa 29. decembra 2015 neodstránila, nakoľko ani z tohto podania navrhovateľky nie je zrejmé, s kým má súd v predmetnom konaní na strane odporcu konať, keď táto opätovne namieta postup a rozhodnutie tak zo strany Centra právnej pomoci, Kancelária Bratislava, ako aj Kancelária Žiar nad Hronom. Rovnako tak na výzvu krajského súdu navrhovateľka neodstránila ani vytýkanú vadu opravného prostriedku, keď ani v podaní zo dňa 29. decembra 2015 neuviedla, aký konečný návrh robí.

Petit rozhodnutia (to, čoho sa navrhovateľ domáha, resp. čo navrhuje) je jednou z dôležitých náležitostí návrhu podľa ustanovenia § 42 ods. 3 OSP ako aj § 249 ods. 2 OSP. Ide o náležitosť návrhu, bez ktorej nemožno vo veci konať a rozhodnúť, pretože súdu nie je známe, čo účastník konania žiada, resp. navrhuje. Súd v správnom súdnictve je viazaný dispozičnou zásadou, podľa ktorej nemôže za účastníka konania vyhľadávať dôvody nezákonnosti preskúmaného rozhodnutia, nemôže takisto sám tvoriť petit návrhu (namiesto navrhovateľa). Petit návrhu musí byť stručný, jasný a zrozumiteľný. V prípade, že tomu tak nie je, je namieste postup podľa ustanovenia § 43 ods. 1 OSP (výzva na odstránenie väd podania). Ak aj napriek výzve súdu na odstránenie väd a poučení o následkoch neodstránenia väd, vady podania neboli odstránené, pričom ich nedostatok bráni vecnému vybaveniu podania, predstavuje uvedené dôvod, ktorý vedie k nemeritórnemu (procesnému) rozhodnutiu súdu.

Krajský súd v Banskej Bystrici teda postupoval správne, keď navrhovateľku vyzval na odstránenie väd opravného prostriedku (uznesenie č. k. 29Sp/12/2015-15 zo dňa 10. decembra 2015) a keď navrhovateľka vady neodstránila, pričom tieto vady bránia vecnému prejednaniu opravného prostriedku, tento odmietol (§ 250p OSP).

Odvolací súd nemohol prihliadnuť na námietku navrhovateľky, spočívajúcu v tvrdení, že súd prvého stupňa nerešpektoval jej žiadosť o ustanovenie zástupcu z radov advokátov, nakoľko zo súdneho spisu vyplýva, že Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 29Sp/12/2015-24 zo dňa 04. mája 2016 navrhovateľku odkázal so žiadosťou o ustanovenie advokáta na Centrum právnej pomoci a zároveň jej uložil, aby v lehote 15 dní odo dňa doručenia tohto rozhodnutia súdu preukázala, že podala Centru právnej pomoci žiadosť o poskytnutie právnej pomoci. Zároveň je zo spisového materiálu zrejmé, že navrhovateľka súdu nepreukázala, že Centru právnej pomoci podala žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, resp. nedoložila plnomocenstvo od zvoleného advokáta.

Taktiež odvolací súd nemohol pokladať za opodstatnenú ani námietku navrhovateľky, že súd prvého stupňa neskúmal náležite správnosť postupu odporcu z dôvodu, že súčasťou spisového materiálu nie je kompletný administratívny spis žalovaného správneho orgánu. Vo vzťahu k namietanému je potrebné opätovne zdôrazniť, že navrhovateľka neodstránila vady opravného prostriedku, s ohľadom na ktoré krajský súd nemal možnosť žiadať administratívny spisový materiál a postupoval správne, keď sa nezaoberal dôvodmi opravného prostriedku.

Námietky navrhovateľky neboli spôsobilé spochybniť správnosť rozhodnutia krajského súdu. Krajský súd správne odmietol opravný prostriedok navrhovateľky, a preto odvolací súd napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdil (§ 250l ods. 2 v spojení s § 219 ods. 1 OSP).

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 224 ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 OSP a v odvolacom konaní neúspešnej navrhovateľke právo na ich náhradu nepriznal.

Odvolací súd v odvolacom konaní postupoval podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktorý bol zrušený zákonom č. 160/2015 Z.z., Civilný sporový poriadok (§ 473), ktorý nadobudol účinnosť 01.07.2016.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z., Správny súdny poriadok, ktorý v § 491 ods. 1 ustanovil, že ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s vyššie uvedenými prechodnými ustanoveniami odvolací súd v predmetnej veci postupoval podľa doterajšieho predpisu, Občianskeho súdneho poriadku.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.